

I Undersøkelleskommissjonens Innstilling s. 191 opplyses det : (her faksimiliegjengivelse)

Forholdet mellom Administrasjonsrådet og de tyske myndigheter.

Det var fra første stund en absolutt forutsetning at Administrasjonsrådet skulle arbeide lojalt sammen med tyskerne i Norge, det vil si med de militære sjefer og den tyske legasjon.

Av AA f. nr. 22321 fremgår at Auswärtiges Amt den 20. april 1940 hadde ferdig utarbeidet en forordning om utøvelse av regjeringsmyndigheten i Norge. Forordningen (Führer-Erlass) er inntatt i Verordnungsblatt nr. 1 av 6. mai 1940 og i det tyske Reichs-Gesetzblatt nr. 1 av 6. mai 1940. I forordningen står det under pkt. 2 :
(nedenfor gjengitt i faksimile fra UKS Innstilling s.191.)

Reichskommissar kan betjene seg av det norske administrasjonsråd og de norske myndigheter for å gjennomføre sine forordninger og utøve forvaltningen.

I henhold til ovennevnte forordning fattet Administrasjonsrådet den 5. august 1940 beslutning om å nedlegge den norske forsvarsmakt i alle dens deler. Se nedenstående faksimile av Undersøkelleskommissjonens Innstilling s. 204-05 :

I samme forbindelse bør også nevnes et tysk inngrep overfor den norske forsvarsmakt. Administrasjonsrådet ble, etter at kampene var slutt på norsk område, og etter at de norske krigsfanger var frigitt, tvunget til å fatte en beslutning av 5. august om at den norske forsvarsmakt i alle deler «etter de foreliggende omstendigheter . . . blir oppløst fra 30. september 1940»¹⁾. Dette vedtak kan ikke ses å være kunngjort i rådets Bestemmelser eller på annen måte. Da kampene imidlertid var opphørt i Norge, og da det var innlysende at tyskerne kunne tvinge norske myndigheter til å demobilisere alle styrker, foranlediger ikke rådets bestemmelse på dette punkt noen kommentar fra Kommisjonenens side.

s. 204

205

Historikeren Sverre Kjeldstadli kommenterer i sin doktoravhandling : HJEMME-STYRKENE I s. 433 den norske forsvarsmakts våpennedleggelse. Dessuten gir han tok viktige tilleggsopplysninger : 1. Rekruttkartotekene m.v. skulle avgis til tyskerne og 2. Norske fylkesmenn skulle bistå Wehrmacht med inndragning av våpen. Se faksimilen :

7 begynnelsen av august 1940 skrev der Reichskommissar til Administrasjonsrådet om «Auflösung der norwegischen Wehrmacht». Han krevet at demobiliseringen skulle påskyndes og at alle deler av den norske forsvarsmakt skulle være oppløst innen 30. 9. 1940. Alle militære tjenestesteder og avviklingskommandoer skulle også ha avsluttet sitt arbeid. Hvis ikke, skulle deres arbeid overtas av sivile kommisjoner. Videre i samme brev: «Durch die hiermit verfügte Auflösung der Wehrmacht ergibt sich auch die Entlassung aller bisher noch im Dienst befindlichen Offiziere, wobei es Ihrem Ermessen überlassen bleibt, die Offiziere nicht zu entlassen, sondern in den dauernden Ruhestand zu versetzen.» Videre: «Die von Ihnen zu erlassenden Bestimmungen müssen die Möglichkeit offen lassen, dass die Einzelheiten über die Auflösung der norwegischen Wehrmacht durch den Wehrmachtbefehlshaber Norwegen, Generaloberst von Falkenhorst, angeordnet werden.» — Avviklingen skulle stå under et hovedkontor, Hauptversorgungsamt i Oslo, med underkontorer, Nebenstellen eller Versorgungsbüros, i Halden, Kristiansand S., Bergen, Trondheim og Tromsø. Fylkesmennene skulle videre bistå die Wehrmacht med å sende ut opprop til folk om at alle våpen skulle avleveres og at ingen våpen «in den Waldern vergraben oder in Hütten versteckt sind». Etter den 15. 9. 1940 «dürfen in den Fylken keine militärischen Waffen mehr vorhanden sein». Videre skulle alle rekruttkartoteker hos krigskommissæren og alle personalakter vedrørende norske vernepliktige avgis til die Wehrmacht.

Adm. rådet Samvirket med tyskerne, N's Samvirket med tyskerne.

Forannvnte politimester Aslaksrud rykket også inn flere kunngjøringer om våpeninnlvering høsten 1940. I tillegg lot han kunngjøre ved annonser i lokalavisene Brønnøunds Avis, Helgelands Blad (Sandnessjøen), Nordland Folkeblad (Mosjøen) og avisen "Helgeland (Mo i Rana) at "enhver propaganda" for den tidligere konge er forbudt." Faksimilen til venstre er fra "Helgeland" 12.10.40 den til høyre er fra samme avis 14.11.40. Bemerk uttrykket "den tidligere konge"

Politi.

Politidepartementet har 1. oktober d. a. meddelt at enhver propaganda til fordel for den tidligere konge eller hans hus er forbudt.

Det gjelder bl. a. fremstilling, salg, kjøp, utstilling eller utdeling av bilder av kongen eller den kongelige familie. Det er videre forbudt å bruke slike bilder i forbindelse med varemerker, reklamepakninger o. l.

Forbudet trer i kraft straks.

Helgeland politikammer,

Mosjøen, den 10. okt. 1940.

A. B. Aslaksrud.

Politi.

Herved innskjerpes forordning av 7. oktober 1940 fra Reichskommissar for de besatte norske områder, hvorved enhver propaganda for Kongehuset er forbudt og straffbar.

Som slik propaganda ansees det også å bære nåler med initialer til Kongehusets medlemmer, uansett hvorledes disse nåler er laget.

Videre innskjerpes at privat bruk av riksvåpnet i form av merke på jakkeopslag e. l. er straffbar efter straffelovens § 328.5 og at bruk av skillemynt, utstyrt med nål eller annet feste, som merke på jakkeopslag eller slips er forbudt, jfr. lov nr. 6. av 29. juli 1918.

Helgeland politikammer,

Mosjøen, den 11. nov. 1940.

A. B. Aslaksrud.

Etter at nordmenn i hemmelig britisk tjeneste (SOE) hadde drept lensmannen i Bindal, Fossem, og hans betjent Alf Skogmo på gården Urvold i Tosenfjord, (den 14. september 1942) samarbeidet politimester Aslaksrud med både SD-sjefen i Mosjøen og statspolitiet og politipresidenten i Trondheim (NS-mannen Chr. Lange) Her gjengis deler av Aslaksruds rapport av 17.09.42 til politipresidenten

Politimesteren i Helgeland, Mosjøen
Herr Politipresidenten i Trondheim,
Trondheim.

Drapet av lensmannen i Bindal, Arnold Fossem, og hans betjent, Alf Skogmo, den 14. septbr. 42.

Etter anmodning tillater jeg meg å avgi følgende kortfattede beretning:

Samme dag kl. 18.25 mottok jeg telefonunderretning fra Terråk i Bindal om at lensmann Fossem og hans betjent Alf Skogmo var skutt på gården Urvold ved Tosenfjord i Bindal ved 16—17 tiden.

Jeg satte meg øyeblikkelig i forbindelse med det tyske sikkerhetspolitiherværende kommando. Etter å ha satt denne inn i situasjonen ved hjelp av korter m. v. ble det på sikkerhetspolitiets foranledning, så snart det kunne skje, satt inn styrker så vel av den tyske hær makt som av ordenspolitiet til sikring av det område, innen hvilket drapsmannen måtte befinne seg.

I natt (natt til 17.9) satte jeg en bevapnet statspolitifdeling ned bistand av politikammerets folk ned oppdrag å avseke visse strøk i øvre del av Namdal.

Fra Namdalseld deltar samtlige lensmenn i ettersøkning og bevokting. I dette strøk er også satt inn tyske militære.

Jeg har igår telegrafisk anmodet Tønsberg Politikammer om opplysninger om nevnte person, Hans Eken. Jeg har imidlertid ennå intet hørt fra politikammeret.

Foreløpig har en ikke sikkert spor av drapsmennene, men en må gå ut fra at de søker østover igjen. Jeg tror imidlertid at med de styrker som det tyske sikkerhetspolitiet har satt inn, og ved systematisk ettersøkning, må det være mulig å gripe drapsmennene innen rimelig tid.

Politidepartementet og Statspolitiet er foreløpig underrettet.

Mosjøen, den 17. september 1942.

B. Aslaksrud (sign.)

At fylkesmennene bisto die Wehrmacht med avvepningen fremgår av nedenstående opprop i samtlige lokalaviser i Nordland fylke, nedenfor gjengis faksimile av avisen HELGELAND (Mo i Rana). Fylkesmannen i Nordland Karl Hess Larsen var i k k e medlem av NS. Han var i desember med på å innføre "nyordningen" i kommunene i samarbeid med NS fylkesfører Rabben. Hess Larsen var fylkesmann til 25.07.41

10, lørdag 14. september 1940

O P P R O P

De tyske myndigheter har bedt mig offentliggjøre dette opprop:

«Det blir på ny gjort oppmerksom på at det er forbudt å være i besittelse av såvel ^{Militære} ~~våpen~~ ammunisjon, spreng- og tennstoffer som militært utstyr.

Alle nordmenn blir med dette oppfordret (pålagt) til uopholdelig, og innen 15.9.1940 å innlevere til nærmeste militære myndighet, eventuelt gi underretning om, alle for hånden værende våpen, enten disse nu er i personlig varetekt, nedgravd i skogen eller bortgjemt i hytter.

På steder hvor der ikke er noen militær myndighet skal innlevering av våpen skje til politimyndighe-

tene som har å sørge for at det skjer en omfattende innlevering til de tyske myndigheter, eventuelt skaffe opplysninger som fører til avlevering.

Efter den 15.9.1940 vil det overalt bli foretatt stikkprøver av de tyske tropper.

De fylker hvor en efter dette tidspunkt ennå finner våpen, likegyldig om det er i personlig varetekt eller bortgjemt, vil bli ilagt store pengeboter, og de skyldige enkeltpersoner dømt efter de tyske militærlover.

Den tyske befalhavende territorialoffiser.

Bodo, den 15. september 1940.

Fylkesmannen i Nordland.

Politimester på Helgeland Arne Bråten (A.B) Aslaksrud, f. 1895, cand.jur 1918, utnevnt 1939, politimester til september 1943, hadde flere kunngjøringer om våpeninnlevering. Faksimile av kunngjøring i "Helgeland" 0.2.10.40 :

"Helgeland" Mo i Rana

POLITI

Våpeninnlevering m. v.

Ved forordning av Reichskommissar for de besatte norske områder er det bestemt at alle som eier eller besitter skytevåpen av alle slags (herunder våpenodeler), våpen som er laget til bruk som hugg- og stikkvåpen (ikke verktøi), samt all slags ammunisjon skal innlevere våpnene og ammunisjonen til vedkommende lensmann eller til politikammeret innen 4. oktober d. d.

(Om forordningens bestemmelser (herunder mindre undtaksbestemmelser), frister m. v. vil lensmennene eller politikammeret gi nærmere opplysninger.

Våpen- og ammunisjonsforhandlere skal innen 8. oktober d. d. sende inn til vedkommende lensmann eller politikammeret oppgaver over våpen (ammunisjon) med angivelse av antall, art og kaliber samt opbevaringssted.

Forordningen har strenge straffebestemmelser for den som ikke etterkommer leveringsplikten for våpen m. v.

Forordningen gjelder ikke sprengstoff.

Helgeland politikammer, Mosjøen, den 30. sept. 1940.

A. B. Aslaksrud.